

NA SVISLIH

Navadni potniški vlak je prisopihal na železniško postajo Beltinci točno po voznem redu ob šestnajstih popoldne. Strojevodja se je vso pot od Pragerskega truda dil, da bi iz lokomotive iztisnil kar se največ da, in tako mu je uspelo nadomestiti zamudo zaradi nakladanja koles.

Tokrat so taborniki Lacijevega odreda imeli že prakso pri sprejemanju koles in so jih naglo in ročno postavili na peron v času, ki je bil predviden za postanek. Strojevodja si je olajšano obrisal potno čelo s pisanim robcem, ki je bil črn od saja, in na znamenje z loparčkom je dovoljno odpeljal proti zadnji postaji v Murski Soboti. Postajni načelnik je s pogledom radovedno ošnil skupino otrok, kolesa in psa, potem pa se umaknil v svojo pisarno. Ker ni bil domačin, ga vse skupaj ni dosti zanimalo.

Odredevci so stali na peronu pred skromno postajno hiško in se razgledovali. Pod nogami jim je škripal bel pesek. Mimo njih so tekli železniški tiri in dišalo je po katranu, s katerim so bili premazani železniški pragi.

»Tole so Beltinci?« se je začudil Luka. »Takele velikanske stolpnice imate? In kar brez oken?«

»Tisto niso stolpnice,« je rekel Laci. »Še manj pa Beltinci. To so silosi za krompir. Jeseni kmetje od blizu in daleč vanje spravijo svoj krompirjev pridelek, ki ga potem od tod z vlakom razvažajo po vsej državi.«

»Kako pa vejo, čigav je kateri krompir, če vsega pomešajo v silosu?« se je začudil Uroš.

»Saj je vseeno,« je pojasnjeval Laci. »Ko kmet odda krompir, mora biti določene kakovosti. Potem mu ga steh-tajo in dobi potrdilo. Kolikor ton ga je pripeljal, toliko ga lahko odpelje iz silosa. Nekateri pridelajo čez dvesto ton.«

»Najbolj debel krompir se pa ve, da je Lacijev,« se je posmejala Kristina.

»Konec debate!« je Laci prekinil razpravo, ki je zanj zašla v zelo neprijetne vode. »Gremo, pa amen! Zdaj smo v Prekmurju in se obnašajte dostojno. Ne bi rad, da bi se še leta govorilo, kako je Kolarjev Laci pripeljal v Prekmurje to polpo Zaletencev.«

»Kdo pa so Zaletenci? A je to kakšen prekmurški izraz?« se je začudil Miha.

»Zaletence imenujemo prebivalce sosednjega Veržjeja, ki je že na drugi strani Mure, na Štajerskem,« se je zasmejal Laci. »To so nekakšni Butalci. Uporabljamo pa to ime tudi širše, za vse, ki so prek Mure. Tu smo sami Slovenci in za nas so Prekmurci na drugi strani Mure: Štajerci, Kranjci, Dolenjci ...«

Zajahal je kolo in počakal, da so si vsi na prtljažnike natovorili nahrbtnike. Potem je pomahal z roko naprej kot v kakšnem kavbojskem filmu in počasi odpeljal, drugi pa za njim.

Komaj so zavili okoli železniške postaje, že so zagledali prijetno vasico.

»Šo tole Beltinci?« je Laciju zavpil Uroš, ki je tokrat vsilil tik za njim.

»Ne, to so Bratonci,« mu je odvrnil Laci. »Beltinci so nekaj kilometrov naprej.«

»Pa zakaj se potem postaja imenuje Beltinci, ne pa Bratonci?« se je začudil Uroš.

»Zato, ker so Beltinci občina!« je zavpil Laci. »Ker so Beltinci večje in pomembnejše naselje od Bratonceev. Zdaj pa ne čakajte, ampak vozite v gosjem redu za mano, ker je tole že magistralna cesta, ki je zelo prometna.«

»Ga ga ga!« je zagagal Uroš. »V gosjem redu ali v gosjem deru.«

Kmalu so se pripeljali mimo prvih beltinskih hiš. Laci jim je za velikansko staro poslopje na levi zavpil, da je to nekdanji grofovski marof ali pristava, grofovsko kmečko posestvo.

Sredi naselja je Laci zavil na desno in jih pripeljal v velik park, v katerem je bil razpadajoč grad. Ustavili so se.

»Tole je bil vse do druge vojne grad grofov Zichyjev,« je povedal Laci. »Po vojni so ga čisto zanemarili, tako da se napol podira in nihče več ne prebiva v njem. Zdaj se bomo odpeljali skozi park do cerkve, ki so jo dali obnoviti isti grofje.«

Pred cerkvijo so se znova ustavili. Bila je lepa stavba s tremi zvoniki, zgrajena v benečanskem slogu. Na desni so bile velikanske platane, ki so dajale razkošno senco.

»Ob večjih praznikih je pod temi platanami semenj,« je povedal Laci. »Ampak zdaj pojdite s kolesi peš previdno za menoj. Vam bom pokazal nekaj, česar še niste videli.«

Laci se je ustavil na robu pod krošnjo zadnje platane in jim pokazal s prstom na streho župnišča.

»Joooj!« so šepnili vsi v en glas. »Štorklje.«

Na vrhu župniškega dimnika je bilo veliko gnezdo iz dračja in v njem sta stali dve štorklji, beli s črnimi krili in z rdečim kljunom. Mirno sta si s kljunom čistili perje, ne da bi se zmenili kaj dosti za okolico.

»Štorklja je simbol Prekmurja,« je rekel Laci s skoraj slovesnim glasom. »Gorje tistemu, ki bi jo poskušal preganjati, kaj šele loviti. No, zdaj pa gremo, saj jih bomo po Prekmurju še dostikrat videli. Skoraj v vsaki vasi je kakšno gnezdo.«

Odpeljali so se naprej. Najprej čez mostiček, ki je prečkal blaten potok Črnc, v katerem so gagale race in gosi, potem pa pri gostišču Zvezda na desno. Po kakšnih sto metrih vožnje je Laci zavil na levo in znašli so se sredi prostornega kmečkega dvorišča.

»Tako, pa smo doma!« je ponosno rekel Laci. »Malo počakajte tule, da nas najavim, sicer bo starše kap, če nas zagledajo toliko na kupu.«

»Kaj bi nas kap!« se je oglasil moški glas z leve. »Odkar imamo Lacija, smo vajeni vseh mogočih presenečenj.«

Ozrli so se. Na levi je bil hlev z gospodarskim poslopjem. Tam je stal sivolas očanec v modrem delovnem predpasniku čez hlače in v karirasti srajci. Na glavi je imel potlačen zamaščen klobuk. Oči so se mu poredno svetile. Pod sivimi metlastimi brki mu je visela kmečka pipica, iz katere je zadovoljno puhal.

»Očal!« je zardel Laci in stopil k njemu, da ga je objel. »A so to vse tvoja deca?« ga je spraševal oče in se smehljaj. »No, dokler nimaš svojih, lahko tuje vodiš po svetu.« Otrkal je pipico ob peti čevlja in se začudil: »Pa se menda niste z bicikli pripeljali iz Ljubljane?«

»Ne, ne, s potniškim smo prišli, bicikle smo naložili na vlak,« je povedal Laci.

»No, pa jih zložite tamle na gumno, da bodo pod streho,« je rekel oče. »Bo še nevihta nocoj. Upam, da ne bo tuče.« Oziral se je po nebu. »Nad Goričkim je vse črno.«

Otroci so zložili kolesa na gumno. Naslonili so jih na steno parme, ki je bila zvrhana snopja, da se bo osušilo, preden ga bodo omlatili.

»Jezuš Marija in Sveti Jožef, kdo je prišel!« se je zasilal krik z verande pred hišo. Po stopnicah je prihajala dobrodušna žena v črni obleki, s črnim predpasnikom in kockasto sivo oglavno ruto. »Naš Laci! Samo da si prišel! Pa toliko dece! Pridite no gor, saj morate biti lačni in žejni!«

»Laci, ti imaš imenitno mamo,« je vzdihnil Uroš. »Takoj ve, kaj so bistvene stvari.«

Veranda je bila dolga kakih dvajset metrov, ob vsej hiši. Tla so bila iz zbite gline. Nanjo se je prišlo po petih stopnicah. Na desni strani je bila dolga miza, okoli nje pa dovolj klopi in stolov za vse.

»Le posedite se, dečica,« je govorila Lacijeva mama Margit. »Takoj vam bom prinesla kaj za pod zob.«

Pohitela je v kuhinjo, od koder se je kmalu vrnila z veliko lončeno skledo pletenih pogač iz jajc in mlečnega vzhajanege testa.

»Jejte, deca, vem, kako je bil Laci vedno lačen v vaših letih. To so vrtanki. Za prvo silo bodo, ta čas pa vam pripravim domačo malico. Še dobro, da je Laci pisal, kdaj pridete.« Tedaj je zagledala Hanija, ki se je motal vsem med nogami. »A ti si pa Hani? Kakšen lep pesek. Laci mi je že večkrat pisal o tebi. Čakaj, sem ti prihranila kost od nedelje.«

Prinesla mu je iz hladilnika veliko kost od svinjske krače. Hani jo je previdno povohal, potem jo je zgrabil z zobmi in urno odnesel v kot verande, kjer jo je spustil med sprednje šape in začel navdušeno glodati.

Otroci so jedli slastne vrtanke.

»A tako?« se je smejala Tanja. »Da si o Haniju že večkrat pisal? Očitno ne slabega, če je dobil za dobrodošlico tako veliko kost.«

Laci je samo zardeval in nekaj godrnjal.

Vrtanki so hitro skopneli. Uroš je komaj še naglo zgrabil zadnji kos, da je kar zapraskal z nohti po dnu lončene sklede.

»Nič ne hiti, Uroš,« mu je rekel Laci. »Pri nas gotovo ne boš lačen.«

In res je mati iz hiše začela nositi nove sklede. Na sredo mize je postavila zasko in nože za mazanje, košaro rženega domačega kruha, čebulčke, na kose narezano temno zeleno mesnato papriko in paradižnik. Zraven pa sol in poper.

»Le postrezite si, do večerje je še daleč,« jih je vabila.

»Bo tudi večerja?« se je navdušil Uroš. »Jaz bom kar ostal v Prekmurju. Prekmurje, moj najljubši, najljubšeji kraj!«

Že si je namazal kos kruha z zasko, ki si jo je rahlo osolil, zraven pa prigrizoval zelenjavo. Ker so bili že ves dan na poti, so bili pošteno zlakoteni in domača malica jim je vsem teknila. Zraven so pili domači jabolčnik.

Ko so se do sitega najedli, jih je Laci peljal na svili. Z gumna so po dolgi lestvi splezali na hlevsko podstrešje, kjer je bilo še za dober meter sena.

»Tule bomo spali,« jim je povedal Laci.

»Hura! Na senu! Prav mehko je,« se je Miha vrgel na seno in se zadovoljno valjal.

»Kako diši!« je vzdihnila Kristina in globoko dihala.

»Po travi, rožah in zeliščih,« je ugotovila Barbara.

»Vsak naj si izbere svoj koticek in si razgrne odejo,« je ukazal Laci. »Jaz bom spal tule poleg lestve. To je moj priljubljen koticek, kadar sem doma.«

LUČ V GRADU

Sredi dopoldneva so Beltinčarji že spet strmeli, ko so videli nenavadno kolesarsko procesijo. Na njenem čelu se je peljal Kolarjev Laci, ki so ga vsi poznali. Ampak tako leseno se še nikoli ni držal kot danes. Se mu vidi, da je postal učitelj v velikem mestu. Za njim se je peljalo šest fantov in pet deklet. Ampak to ni bilo še nič. Ena od deklet je imela na sprednjem delu kolesa košarico, iz katere je kupal prijazen črn psiček in kdaj pa kdaj zabevskal na mimoidoče vaščane. Zato so vaščani, ko so izvedeli, da gre za Lacijeve tabornike, kolesarsko povorko krstili za pasjo procesijo.

Laci jih je popeljal po celih Beltincih in jim predaval krajevno zgodovino, ki je bila polna zanimivih zgodbic. Najprej so se odpeljali do grajske pristave na koncu vasi.

»Tole je marof, grajska pristava grofov Zichyjev, ki so bili gospodarji velikega kosa Prekmurja. Njihova posest je segala od Mure nad Dokležovjem, meja je tekla nad Gančani čez Turnišče in navzdol do Lendave pa nazaj k Muri. To je bilo velikansko posestvo, ki so ga lastniki obdržali vse do konca prve svetovne vojne. Potem so jim večji del zemlje odvzeli in razdelili revnim kmetom, vendar so vse do druge vojne obdržali še precejšen kos posestva. Kar dve petini najboljše prekmurske zemlje je imelo v rokah enajst veleposestnikov,« je razlagal Laci.

»Kmetje so imeli močvirna in nerodovitna polja, zato so živeli v veliki revščini. Tukaj, kjer smo zdaj, je imel grof Zichy svoja gospodarska poslopja. V njih so bili živina,

orodje, vozovi in sem je spravljal pridelke, dokler jih ni prodal. Seveda ni sam skrbel za posestvo, temveč je rajši udobno živel na Dunaju in v Pešti, kjer je imel svoje dvorce. Tja mu je oskrbnik pošiljal izkupičke, ki mu jih je prinašalo bogato beltinsko posestvo. V Beltinski grad je prihajal samo na veselice in na lov z razposajeno plemiško družbo.«

»To je bilo krasno biti grof,« je vzdihnil Uroš. »Ves dan so te stregli.«

»So te stregli, ja,« mu je oponesla Tanja. »Ampak zato so morali ubogi kmetje stradati in garati na grofovih poljih. Jaz že ne bi hotela tako živeti, na račun tujih žuljev.«

»Od kod pa sploh pride ime Beltinci?« je Kristino pestila radovednost.

»Nekoč,« je začel Laci, »so imeli v tej vasi veliko belo kobilo, ki je pila samo iz velikega glinastega vrča. In po tej Beli, kot so imenovali kobilo, se je vas začela imenovati Belotinci. Vsa prekmurska imena vasi so takšna. V Dokležovju so imeli lepa dekleta, v Ižakovcih lepe hiše, na Melincih je bilo dosti mlinov, ki so mêlo mleli, Turnišče ima ime po velikem cerkvenem turnu ...«

»Je méla moka?« je spraševal Miha.

»Ja, tu malce drugače govorimo,« je pokimal Laci.

»Kadar se pogovarjajo vaščani med seboj, jih komaj kaj razumem,« se je zgrozila Andreja.

»Laci! Povej nam kaj po prekmursko!« so ga zaprosili.

»Pri cerkvi!« jim je obljubil. »Gremo tja.«

Pri beltinski cerkvi, posvečeni svetemu Ladislavu, ko jim je razkazoval notranjost in razlagal, da jo je ob prelo-mu stoletja dal obnoviti in prezidati grof Zichy, katerega

kosti počivajo v cerkveni grobnici, je začel nenadoma govoriti v narečju. Čeprav je govoril počasi in razločno, so se morali pošteno potruditi, če so ga hoteli kaj razumeti.

»Gda so bëltinsko cërkev zídali pa je gõtova bíla i so krížec dějvali na tóren, tè se je nesrëča zgódila. On, kí je krížec gori nè seo, je mаметlív grátao. Namè sto è dne lüknje je vido tri i tak něj znao, vu štè ro bi djáo krížec. Záto píta, vu štèro lükjnjo naj dène. Májster njèmi skričí, da vu srédno. Potòm je pa právo lüstvi, naj Bogá mòli, ár je ov zgòraj vu vèlkoj nevàrnosti. Ov zgòraj kòmaj dè ne krížec vu lükjnjo, se njèmi zvrτί mámica i spadne dol. Spòdaj je pa stáo èden žídov, kí je nè mòlo Bogá. Tòmi žídovi je spàdno ov na ràme i ga je osmríto, a njèmi sàmomi se pa na vèlko čüdo nikaj nè prigódilo.« Laci se je smehljaje ozrl po odredu. »No, ste me kaj razumeli?«

»Še kar,« so mu pritrdili. »Kakšen čuden jezik!«

»Lep, ne čuden,« jih je ponosno popravil Laci. »Grad v sosesčini smo si ogledali že zadnjič. Ker se podira, se ne sme v njegovo bližino. Zato vas rajši peljem v gostišče Zvezda, ki mu sicer po starem rečemo Pri Ritoperu. Vsa-kemu plačam en sok.«

Potem se je ozrl k Urošu, ki je ves čas nekaj žvečil. »Sendviče si plača vsak sam,« je dodal.

»Ni treba!« je vzkliknil Uroš. »Tvoja mama me je založila do kosila. Polne žepe brezrokavnika mi je natlačila. Sendviče iz rženega kruha in zaseke. Paprike, čebulčke. Pa cel žep bučnic. In sončnično seme. Ne boj se zame, dokler sem v oskrbi tvoje mame.«

Zasmejali so se. Tudi drugi so imeli polne žepe bučnega semena in so ga spotoma grizljali.

V gostilni so zasedli tri vrtne mize, ki so jih staknili skupaj. Ko so dobili pijačo, sta prisedla dva fanta, malo starejša od Lacija.

»Oho, glej ga, Lacija in njegovo pasjo procesijo!« je rekel eden in prijateljsko treščil z dlanjo Lacija po hrbtu, da se je kar zašibil.

»Mirko in Joužek!« se je razveselil Laci. »Moja stara pajdaša.«

»Vidim, da ste že bili pri gradu,« je pomenljivo dejal Mirko. »Ste šli noter?«

»Kje pa, saj se že podira,« je zanikal Laci.

»Škoda, škoda,« je Mirko zmajal z glavo in se poredno nasmihal. »Torej niste videli grajskega straha?«

Mladina je napela ušesa.

»Kaj imate v gradu strah? A straši?« je vprašal Uroš in za hip pozabil žvečiti kos kruha.

»Seveda,« je potrdil Joužek. »Če boste lepo prosili Mirka, vam bo povedal vse o groznih rečeh, ki so se že dogajale v beltinskem gradu.«

»Saj me ne bo treba prositi,« je rekel Mirko in pomignil natakari: »Tri velika točena, prosim! Laci plača!«

Laci je zmajal z glavo, Mirko pa se ni pustil motiti. Ko je dobil pivo, je pihnil v peno in odpil dolg požirek. Potem si je s hrbtno stranjo dlani obrisal usta in začel:

»Judje so že skoraj pozabili, kakšna grozodejstva so se že dogajala v tem gradu. V njem so prebivali najprej tolovaji, ki kmetom niso delali škode, pač pa so ropali grofe in druge bogatine po okolici. Zato se je zbralo prekmursko plemstvo in pregnalo razbojnike iz gradu.« Mirko je za hip pomlekal in odpil požirek piva. »Prvi grof, ki je stanoval v gradu, je bil zelo hudoben. Nekoč je siromašnim kmetom

Pred Beltinci je Uroš zaostal na kolesu in pomignil Alešu, naj počaka z njim.

»Ne obirajta se,« jima je zabičal Bor, ki je vozil zadnji.

»Nekaj mi nagajajo prestave. Malenkost. Takoj te bova ujela,« je rekel Uroš.

Vozil je vštric z Alešem in mu šepnil:

»Ko prideva na sredo Beltinec, bo Laci zavil na levo proti domu, midva pa bova naredila en džiuro okoli gradu. Saj jih bova ujela še pred domom.«

»Kaj pa boš pri gradu?« se je začudil Aleš.

»Grem pogledat, če se vidijo ognjene kočije,« je rekel Uroš in se posmejäl. Seveda ni verjel v takšno srečo, da bi videl ognjenega grofa, le razpadajoči grad je imel zanj poseben mik in sam ni vedel, kaj ga je gnalo k njemu.

V križišču sredi Beltinec je kolona pasje procesije zavila na levo. Aleš in Uroš, ki sta zdaj vozila zadnja, pa sta pognala naravnost in mimo cerkve pripeljala do gradu. Bila je tema kot v rogu, le grajska silhueta se je temno zarisala na mesečinastem nebu. Masivna glavna stavba s tremi okroglimi stolpi.

Nenadoma se je Uroš zdrznil.

»Glej! Glej!« je tiho kriknil Alešu. »V desnem stolpu je luč.«

Res je bila v pritličnem oknu okroglega grajskega stolpa na desni medla svetloba. Za hip je močneje zažarela, potem je postajala vse bolj medla, dokler ni povsem izginila. Zavladala je trda tema.

»Je bil to ognjeni grof?« je šepnil Uroš.

»Ne vem, ampak zdi se mi, da bo najbolje, če jo takoj pobriševa,« je predlagal Aleš.

Z vso močjo sta pritisnila na pedala in zdrvela nazaj na glavno cesto. Prijatelje sta ujela še ravno za rep, ko so zavijali s ceste na domače dvorišče. Nihče ni opazil, da ju nekaj časa ni bilo.

ZA KRUH JE TREBA TRDO DELATI

»Pokonci!« je vpil Laci. »Pokonci, zaspanci, svita se žel!« Fantje in dekleta na svilih so se počasi prebujali in si meli oči. Uroš se je napol dvignil in zagledal Lacija, ki je stal na lestvi in se jim režal. Uroš je pogledal na uro.

»Saj je šele pol pet zjutraj,« je zgroženo ugotovil in mežikal kot žaba v solati. »Kaj pa noriš sredi noči?«

Zvrnil se je nazaj v seno in blaženo zaprl oči. Toda Laci je bil neizproslen.

»Gremo! Gremo!« jih je priganjal. »Presenečenje imam za vas. Danes bomo mlatili!«

»A prazno slamo?« je zazel Bor.

»Ne, pač pa polno. Rž bomo mlatili z električno mlatilnico. Tega še niste videli. No, a bo kaj? Vstanite!«

Počasi so se vsi zdramili in Laci jih je prepričal, da so se spustili po lestvi na gumno. Pred studencem so se umili v čeburu vode, potem so še vsi zaspani posedli za mizo na ganku, kjer jih je že čakala mati Margit s toplo ječmenovo kavo in slastnimi vrtanki.

»Kje je pa mlatilnica?« je spraševala Tanja. Pojedla je že in na trati pred verando krtačila Hanijev kožušek. Hani se je stegoval in se ji nastavljal, kajti krtačenje je imel zelo rad.

Laci ji je že hotel odgovoriti, ko se je zaslislalo za vogalom hiše brnenje traktorja in ropotanje. Iz za vogala je na dvorišče traktor pripeljal mlatilnico, kot kmečki voz dolg in za moža in pol visok stroj, ki je imel železna kolesa in

je zato ropotal in rožljaj kot tank. Hani je zabevskal in prestrašeno pobegnul na verando.

Stroj se je ustavljal pred gumnom. S traktorja je skočil suh starejši kmet v delovnem predpasniku in pomahal s kapo, ki si jo je za hip snel z glave. Zdaj, ko je ropotal ponehal, se je Hani plašno prikazal z verande in se delal, kot da bi ne bilo nič. Previdno je ovohaval veliko pošast na dvorišču, potem je pri zadnjem kolesu dvignil tačko in ga pomočil. Ko je opravil svoje, je popraskal z zadnjima tacama po travi in dostojanstveno odkorakal.

»Mlatilnici pri nas pravimo mašin, tole je pa mašiniter Rousov Tinek,« je razložil Laci. »Drugod zdaj mlatijo že s kombajnom kar na poljih, le moj oče je še tako staromoden, da požanje rž in jo omlati po starem. S Tinekōm imata posebno veselje in ljubezen do te mlatilnice. V mladi dosti sta jo skupaj kupila, in dokler ni bilo kombajnov, sta z njo služila lepe denarce. Tako da je naša mlačev bolj folklorni obred kot pa potreba.«

Potem jih je začel razporejati za težake. Uroš in Gorazd sta morala po lestvi splezati pet metrov visoko na vrh snopja, ki je bilo zloženo v parmi skoraj do strehe. Zato je bilo pod strešniki peklenko vroče. Od tam sta morala vleči snope iz skladovnice in jih metati na tla gumna, kjer sta jih Aleš in Bor nabadala na trirogele lesene vile in podajala na mlatilnico Laciju. Laci jih je razvezoval in podajal mašinistu Tineku, ki je snop za snopom počasi spuščal v odprtino ropotajočega stroja. Zobel in valji so z rezkim brenčanjem zgrabili snop in ga potrli. Spreddaj je iz tulečega stroja letela slama, ki so jo s lesenimi vilami zajemali v parih Miha in Luka ter Tanja in Kristina. Ko se je na kupu nabralo precej slame, jo je

en par odvlekel okoli hleva, drugi pa je začel kopiciti nov kup. Za hlevom sta Miha in Luka predala slamo sosedovima Miciki in Joužeku Peterka, ta sta iz slame gradila raztegnjeno kopico, ki so ji rekli oslica, kar pa z osli ni imelo nobene zveze. Tako se pač to imenuje, ker mora vsaka stvar imeti svoje ime.

»Da pa ne pride do zamenjave med ôslico in ôslom,« jim je razložil Laci, »rečemo v Prekmurju podolgovatemu kupu slame ôslica, sivčku pa somár.«

Za mlatilnico je stal Lacijev oče, ki so ga starejši klicali kar Pištek, čeprav je bil v resnici Štefan.

»Tule prav vse na glavo postavijo,« je rekel Aleš.

»Torej soptavijo,« se je smejal Uroš na vrhu parme in virgel snop navzdol tako, da je priletel Alešu na hrbet, da se je kar opotekel.

»Daj no, pazi!« je Aleš ogorčeno zavpil Urošu in si otepal slamo z obleke.

»Saj sem pazil, zato sem te pa zadel!« je zavpil Uroš in metal nove snope na tla.

Hani je veselo tekal od enega do drugega, repkal in včasih nalajal mašin, ki je izpuščal tako čudne in hrupne zvoke. Potem je odkril posebno zabavo. Ko je par pri slami nagrabil slamo na kup in ga začel z vilami vleči po tleh okoli hleva, je Hani zabevskal in se pognal na slamo ter se pustil vozariti do oslice. Potem je naglo pridivil okoli vogala nazaj in čakal na naslednji par, ki bo spet vlekel slamo. Vsi so se smejali Hanijevemu navdušenju nad takšno vožnjo.

Oče Pištek je za mlatilnico na cevi s posebno kljuko pritrdil dve vreči, ki sta se naglo polnili z zrnjem. Ob strani pa so iz stroja letele pleve v nastavljeno košaro, spleteno

iz vrbovega protja. Ko je bila košara polna, jo je Andreja zamenjala s prazno, polno košaro pa odnesla za hlev na gnojišče. Tam je bila Barbara z lesenimi grabljami in je streseno pleve enakomerno ravnala po vsej površini.

»Bo vsaj manj smrdelo,« je rekla Petri, ki je od mašine že prinašala naslednjo košaro.

Tako so delali vse dopoldne. Mlatilnica je ropotala in tulila tako glasno, da se ob njej skorajda ni bilo mogoče pogovarjati. Vsak stavek je bilo treba skričati na ves glas. Poleg tega se je močno prašilo. Droben črn prah jim je šilil v oči, nos in grlo, da so se morali neprestano odkašljavati. Pot, ki jim je tekel po obrazih, je v črnem prahu risal smešne bele sledi.

»Takšni smo kot zamorci!« se je smejal Uroš. Zdaj je bilo že tako malo snopja v parmi, da ga ni mogel več metati navzdol, ampak sta z Gorazdom morala vlačiti snop za snopom do velikih vrat v parmo in jih podajati na gumno. Skladovnica se je vidno nižala.

»Res smo kot zamorci!« je Uroš ponovil Alešu.

»Kaj praviš?« se je zadržal Aleš.

»Ta zlodej preveč ropota, da bi kaj razumel!« mu je zavpil Uroš.

»Nič ne razumem, ker mašin tako ropota!« mu je kriče odvrnil Aleš.

Uroš je obupano odmahnil z roko in odšel po nov snop. Tik pred poldnevom so podali na mlatilnico zadnji snop. Laci ga je razvezal in ga podal mašinistru Tineku.

»Prav tega sem iskal!« je zavpil.

»Zakaj pa?« ga je vprašal Bor.

»Ker je zadnji!« mu je smeje se dejal Laci. »Se pravi, da smo zmlatili.«